

BUDAPESTA
18 Martiu st. v.
Dumineca 30 Martiu. st. n.

Va esi joi'a si duminec'a.
Redacțiunea: *Strad'a*
arborelui verde nr. 12.

Nr. 21.

ANULU XV.
1879.

Prețulu pe unu anu 10 fl.
Pe 1/2 de anu 5 fl.; pe 1/4 de
anu 2 fl. 70 cr.
Pentru Români'a 2 galbeni.

Cătra maramuresieni.

Popóre, țieri, cu lumea mergu tôte înainte,
Si geniul românimei în vai si prin Carpati
Ni spune cu versu tare, că faptele-su urginte,
Si chiama la unire pe toti acei ce-su frati.

Si vocea lui petrunde în ânimi cu 'nchinare,
Virtutile antice totindenea 'nflorescu;
Românul pune lumea acuma în mirare
Si țieri si-a lor popóre onóre-i datorescu.

Iér Clio cu placere în cartea sa semnéza
Cu litere de auru învingerile mari,
Ce facu astadi românii. Si musele serbéza,
Câci ici la fratii nostri acuma au altariu.

Tu nu le vedi aceste? esti orbu ori ce pecate?!
Tu fala în multi secli! Tu populu marmatianu!
Tu, când se 'ntempla-aceste, flori vestede uscate
Voiesci dara a pune pe fruntea lui Traianu?

Anticul Maramuresiu sè n'aiba vr'o virtute?
Sè n'aiba fii si fice în sinu cu dulce doru?
Adi vechi'a fortaretia, ce-a 'nvinsu atâte lupte,
Adi sè capituleze, sè aiba tradatari?

Acum, când este timpul menitu pentru cultura,
Acum, când ori ce limba își are partea sa,
Adi dalb'a Dragosiana sè-si dea limb'a din gura
La orb'a tirania s'o las' a i-o taia?

Nu, fiii Dragosiauei, nu potu sè se codésca,
Acum, când totu Românul . . . nu-i pasa de nimicu;
Nu! nici ei nu vor cede că limb'a sè-si smintésca,
Nu vor sè se arunce în latiu la inamicu!

Strabunii nosti patricii ni-au datu ereditate
Virtute si marire, iér nobilii parinti
Dreptatea, legea, limb'a cu braciéle 'narmate
Ni le-au scutitu în contra a ori si ce torinti.

Voi, patriotii harnici, sè nu dati de rușine
Virtutile antice, trecutul gloriosu,
Nu preparati caintie, durere si suspine,
Pentru nepotii vostrii, si-unu venitoru duiosu!

Si tu sperantia dulce! o! tu draga junime!
Al teu e venitorul; dar ai sè te feresci
De cântece sirene, de vrei sè-ti fia bine,
Èn cërca ce-i Românul, sè scii că cine esti!

Lucrati dupa chiamare, lucrati pentru dreptate,
Nu cumva monuminte sè faceti din blastemu!
Sè nu uiti d'al teu sange, d'a ta ereditate,
Si qi: „noi dupa lege aici voimu sè stâmu!”

Dar ce mai stati pe cugetu? pașiti si voi nainte
Cu fratii vostri 'n chora si dati tributul seu
Națiunii mamei vóstre, că 'n timpii de nainte,
Scutiti-ve si limb'a! Asiá vré Dumnedieu!

Vedeti strabunii nostri cu multa scumpetate
Ni-au scosu curata limb'a din ori si ce nevoi;
Si asta limba dulce cu multa pietate
Adi musele o cânta. Chiamati-le si voi!

Iér fiilor nu cedeti ast' limba ângerésca
S'o 'ngâne că strainii, sânteti respundietori!
Si spuneti în totu timpul: ce-i „legea românésca”,
Că-i crima d'a-lor lege a fi nepasatori!

Ve dati si voi obolul, chiamati musele 'n țiera,
Dati cultul limbei vóstre că frati si că surori;
Iér voi, mame române, plantati mai cu iutiéla
Mai bune simțieminte si-a graiurilor flori!

Dieimea si națiunea ne 'nvita la viétia,
Urmati acelu graiu dulce: la paza Marmatieni!
În asta cetățue a gintei cei maretia
Sè fiti voi sentinelă, eroici cetățieni!

T. MARGINEANU

Sultaniția.

Comedia în 5 acte.

(Urmare.)

Scen'a XII.

Sultanitia si Traianu.

Traianu: Dar, rogu-te, ocupa locu!

Sultanitia: *Merci.*

Traianu: Poftesci dulcétia?

Sultanitia: *Merci.* La Paris nu e datin'a.

Traianu: Cu ce sè-ti servescu dara? Îti oferu
pung'a, locuint'a si ânim'a mea.

Sultanitia: Mi-ai oferitu pré multe de odata.
Sâm în perplesitate, căci nu sciu ce sè primescu
din ele?

Traianu: Tôte!

Sultanitia : Îmi pare fôrte reu, cã sãm silita a-ti dã unu respunsu refusatoru.

Traianu : Va sã ñica nu primesci . . .

Sultanitia : Nimica.

Traianu : (La o parte.) Ieta o cosutore care refusa ! (Cu voce nalta.) Esti cruda !

Sultanitia : Nici decãtu, dl meu, ci numai sincera. Cauta sã-ti refusu tãte cele trei oferte, pentru cã cele dõue d'ãntãiu nu le potu primã, demnitãtea mea de femeia me opresce.

Traianu : (La o parte.) Audi acolo, si dẽns'a vorbesce de demnitate femeiesca ! Dar e frumoșica !

Sultanitia : Ier a trei'a, ãnim'a dtale, ar pretinde, cã în schimb sã-ti dau a mea, ceea ce nu mai potu, cãci precum spusei, am dat'o de multu altuia.

Traianu : Paguba ! (La o parte.) Dar e frumoșã, șierpõie'a de ea !

Sultanitia : Asiã dara n'am decãtu sã me departezu.

Traianu : Mai remãni ! (La o parte.) Nevest'a acẽsta e din ce în ce mai încãntãtõre !

Sultanitia : Nu potu, cãci am sã cautu pe Octavianu !

Traianu : (La o parte.) Las' cã voiu vorbi eu cu tine în altu tonu ! (Cãde în genunchi, cu voce nalta.) Frumõsa cosutore, aibi îndurare de mine ! ãnim'a mea e o camesia ruptã, petecul ei e amorul dtale ; ah ! nu mi-l refusã si cãrpesce camesia ruptã ! Sufletul meu e o pãndia, amorul dtale e fõrfec'a dibacã ; croiesce din pãndia acest'a ce vei voi ! Tõta fiint'a mea par cã e o stofã bucatita ; iubirile dtale sũnt acul si at'a. — ah ! vina si cõsa cu ele stof'a bucatita — pentru dta !

Sultanitia : (Abiã putẽndu sã-si ascunda risul.) Esti prẽ glumeti, dle.

Traianu : (Se scõla.) Eu vorbescu seriosu. Te adoru !

Sultanitia : (La o parte.) E bine, lasã cã te-oiu pacali eu ! (Cu voce nalta.) În adeveru, potu sã te credu ?

Traianu : Îti juru ! (La o parte.) Dar n'am spusu pe ce ?

Sultanitia : Asiã dara, îti marturisescu sinceru, cã me afiu în mare perplesitate. Me simtu onorata prin amorul dtale, cu tãte aceste ñse trebue sã-l refusu de nou. (La o parte.) Acestu refusu îl va atãtia si mai tare . . .

Traianu : (La o parte.) Încã n'am vedãutu asiã cosutore. (Cu voce nalta.) Totu asiã severã ?

Sultanitia : Cauta sã fiu asiã. Ti-am spusu, cã iubescu pe altul. Si apoi ãnim'a femeiesca e atãtu de constantã . . .

Traianu : Scãu, scãu . . . De joi mai apoi . . .

Sultanitia : Prin urmare . . .

Traianu : Ah ! aibi îndurare !

Sultanitia : (Linu.) Aștãptã mãne sãr'a la șiese õre în ferest'a de cãtra strada a chioscului din gradin'a dlui Dimbovitianu !

Traianu : Dar pentru ce tocmai acolo ?

Sultanitia : Asiã voiescu.

Traianu : Unu capriçiu ?

Sultanitia : Da.

Traianu : Apoi fia ! Me supunu. Va sã ñica mãne sãr'a la șiese õre ?

Sultanitia : Precisu.

Traianu : Îti multiamescu. (I saruta mãn'a.) M'ai încãntatu ! (Privindu pe ferestã afara, la o parte.) Dar vedu pe Flusturanu vinindu. Me ducu sã-l oprescu. (Cu voce nalta.) Ierã-me sã me departezu pe unu momentu, numai pe unu momentu !

Sultanitia : Poftimu !

Traianu : Voiu veni numai decãtu. (Iese.)

Scen'a XIII.

Sultanitia singura.

Mãne sãr'a la șiese õre ! . . . Dẽca intrig'a mea va reeșã precum voiescu eu, succesul ñntreprinderii mele va fi siguru . . . ñse õre unde așiu putã sã gasescu pe Barbu Flusturanu, cãci de elu voiu avã trebuintã mãne sãr'a la șiese õre ? !

Scen'a XIV.

Sultanitia si Flusturanu.

Sultanitia : (La o parte.) Ieta tocmai vine.

Flusturanu : (La o parte.) Îmi pare, cã stapãnul casei nu prẽ voiã sã ñntru aice, cãci cum me zarã, încuã usã odãii vecine. ñse eu, observãndu ce face dẽnsul, alergai iute de cealalta parte, si încuiai usã, si ietã-me-su aice. (Zarindu pe Sultanitia.) Ah ! berbantul, acuma ñntãlegu, pentru ce n'a voitu dẽnsul sã ñntru ? . . . E frumoșica ! . . . (Cu voce nalta.) Domnișõra, te salutu ! . . . Sãm Barbu Flusturanu.

Sultanitia : Bon jour !

Flusturanu : (La o parte.) Dar cum sãmena de minime cu Octavianu ; ñntãlegu pe celu adeveratu, si nu pe șiarlatanul care me amagise ãntãtia-õra !

Sultanitia : Chiar pe dta te cautam.

Flusturanu : Pe mine ?

Sultanitia : Da.

Flusturanu : Îmi pare bine. Dar me miru, cãci — încãtu scãu eu — dta nu me cunõsci. (Celu paçinu, nu-mi aducu aminte sã fiu avutu onõrea d'a te vedã cãndva.

Sultanitia : Ai dreptate. Nu ne-amu vedãutu ñnca. Cu tãte aceste, eu te cunõscu de multu.

Flusturanu : Nu ne-amu vedãutu si totusi me cunõsci ? Din ce în ce mai ñncurcatu !

Sultanitia : Nu te-am vedãutu, dar auðisem vorbindu-se multu despre dta. Scãu gãndul care te preocupã necontentu. Si tocmai pentru cã îl scãu, am doritu sã vorbescu cu dta, sã-ti punu serviciul meu la dispoziñiunea dtale.

Flusturanu : Ah !

Sultanitia : Domnul meu, eu ti-am gasitu ceea ce dta ñnsedar cauti de atãta timpu.

Flusturanu : O partiã buna ?

Sultanitia : Di, o partiã minunata !

Flusturanu : Unde-i ?

Sultanitia : Aci la Bucuresci.

Flusturanu : Putemu sã mergemu numai decãtu la ea ? (La o parte.) Ast'a va fi mai aprõpe decãtu cea din Amsterdam.

Sultanitia : Încã nu, cãci ea numai mãne va sosã acasa.

Flusturanu : Asiã dara ?

Sultanitia : Mãne sãr'a la șiese õre sã treci pe dinaintea caselor dlui Dimbovitianu.

Flusturanu : Dõra nu . . .

Sultanitia : Partiã, de care îti vorbã, te va aștãptã în ferest'a chioscului din gradina.

Flusturanu : Ah !

Sultanitia : Dta vei merge la ferestã, si vei ñncepe a conversã. Ea, firesce, se va simtã ñndignata de acẽsta cutezare ; dar acẽsta va fi numai o prefacere din partea ei. Dta vei si grabã a-ti cere scusele, ñicẽndu, cã ai gãnditu sã gasesci acolo pe dõmn'a Dimbovitianu pe care o cunõsci de multu.

(Va urmã.)

IOSIFU VULCANU.

Maritata si totusi fara barbatu.

— Romanu americanu, de Mrs. May Agnes Fleming. —
(Urmare.)

— Spiritul meu profeticu îmi spune, că Mrs Galbraith în cinci minute va fi aici, adio, scump'a mea carte! Ce comedia e vieti'a în cazul celu mai fericitu, noi stutemu papusiele împodobite! Si când cade perdéu'a si se stingu luminele, ce socotela avemu sè dâmu pentru o astfel de esistintia perduta?

Pe buzele Mathildei jocá unu surisu sarcasticu.

— Vorbesci tu si cu Marquisul Heatherland astfel? Îti exprimi si în faci'a lui displacerea de societate si de lume?

— Marquisul e de o mie de ori pré bunu pentru mine; nimenea nu scie acca mai bine, decâtu mine.

— Si totusi nu te interesedi pentru elu si te mariti dupa elu în contra simtiemintelor tale, numai pentru rangul seu. Tóte aceste sânt desconsideratiuni, Paulino.

Mathilda se îndepartá. Fára a scí ele, cà sânt îndrudite, ambele surori erau la olalta fórte intime.

Si cum erá Paulina în etatea ei de dóue-dieci si patru de ani?

Înalta, filigrana, tóta mişcarea maiestatica si plina de graçia, Paulina se numerá între acele puçine femei, pe cari toti barbati le afla frumóse, acarei farmecu atragea tóta lumea, chiar si pe cea mai invidiósa. Ea s'a schimbatu fórte în acesti siese ani din urma. Din acea copila capriçiósa, resari o dama seriósa cu adeverate manieri femeiesci.

Seriósa o vedemu noi naintea nóstra, cugetându la barbatul, dupa care are sè se marite în trei septemáni, la Marquisul de Heatherland, unicul fiu al ducelui de Clanroland.

Spre uimirea dómnei Galbraith nu se petrecura serbatorile Craciunului nainte de siese ani nici în Tannenhof, nici în Priory, ci Paulina merse la Francia, spre a petrece peste iérna la o amica a ei.

Lordul Montalien si Sir Hugo se certara.

— Fà ce voiesci, — ÷ise celu din urma nu fara demnitate, — eu nu voiu constringe pe pupil'a mea la casatoria cu dta.

— Va veni ÷iu'a, când îti voiu resplatí, — respunse Lordul Montalien cu o turbare neduşita, — si nu te voiu uitá.

Si asiá parasi si elu Angli'a si nu se mai reintórse de atunci.

Secretul Paulinei nu se descoperi.

Ea se întórse primavérá la Angli'a si fu prezentata de duces'a de Clanroland la curte. În scurtu ea deveni regin'a tuturor festivitátilor, frumseti'a serbatorita, careia se închiná tóta lumea. Ea e o cocheta, ÷iceau celelalte dame, natur'a a denegatu acestei fiintie frumóse frumseti'a interna, adeca: ánim'a. Deja în primul saison i se prezentara trei peçitori de natura brilanta, ea i primi amicabilu, înse le refusá resolutu mân'a; Mrs Galbraith îsi exprimá parerea de ren, Paulina înse suridea duşósa, si ochii ei cei vineti priviau departe peste oceanu, si cautau pe Guido Carls court.

Sub flamur'a americana se luptá unicul barbatu, la acarui nume, cetindu ocasionalu ÷iurnalele americane, pe care colonelul Hawskley le trimetea, i tresari ánim'a, si i rosiea faci'a palida.

La finea sezonului al patrulea o luá duces'a de Clanroland cu sine, care avea acum o preiubire càtra ea, la castelul ei, unde conveni cu unicul fiu al damei beatrâne. Marquisul de Heatherland a petrecutu siepte ani în orientu si venise acum acasa pe câteva ÷ile sè

vedia pe mum'a sa nainte de ce ar plecá la Africa. Elu erá unu barbatu seriosu în etate de 47 ani, si vedindu pe Paulina, a uitatu momentanu vênátorele de gorilla. Elu o iubiá, cum iubescu barbati mai beatrâni si seriosi.

— Asta e o nebunia, Rudolf, — ÷ise mum'a lui; — Paulina stá în rangu mai jos decâtu tine, ea nu e o femeia, cum îsi alegeau ducii de Clanroland.

— Si de ar fi ea o cerşitóre, eu asiú alege-o, deca mi-ar primi ofertul.

— Sè-ti primésca ofertul? Nu traiescu multe femei, cari l'aru refusá.

Si totusi fu refusatu.

— Dta nu-mi dai nici o sperantia?

— Nu Mylord, eu te respectedi si te onorediu, nu potu înse sè me maritu dupa dta.

Din faci'a ei se putea vedé, cà refusarea nu-i casioná nici o bucuria seu triumfu. Ca femeia casatorita ea se simtíea nespusu umilita si rusinata, pentru cà trebuia sè refusedie pe atátia peçitori. Erá acést'a unu feliu de pedépsa pentru ea, care a meritat'o amaru.

Trista si umilita întrá ea în chili'a ei. Pe méssa zacea unu pachetu de jurnale americane, pe cari desfascându-le iute, pentru cà contíneau mai multe sciri despre tatalu ei, de multe ori si despre unu altul, pentru care asemenea se interesá.

Jurnalele erau de trei luni si contíneau scirile despre o batalia dimpreuna cu list'a caduitorilor, vulneratilor si a perdutoilor. Si între numele caduitorilor erá si numele locotenentului Guido Carls court.

Guido — mort! Ca o negura se puse naintea ochilor ei. Tipul lui aparú, cum îl vediu ea prim'a óra nainte de optu ani, si cum jocá ea cu elu pe pratul verde din parcul Montalien, cum îl vediu ea la gara când îsi luá remasu bunu, si ultim'a óra în bibliotec'a lui Sir Hugo, unde a refusatu jumetate din averea ei si miseru si fara mijlóce se duse în esilu.

Si acum elu erá mortu.

Unu paragrafu scurtu anunciá, elu s'a luptatu cá unu leu, si e autorul ambelor romane, cari facura în lumea literara atáta sensatiune: „Soçi'a lui Paulu Rutherford“ si „Auru si fluturu.“

Hárti'a caduú din mân'a ei, ea énsasi caduú în genunchi si-si ascunse faci'a, iér din ánim'a ei sângerânda curgeau lacrimi ferbinti. Ea l'a iubitú — si elu erá mortu.

În ÷iu'a urmatóre parasi Miss Lisle castelul. Nimenea nu dubitá, cumca caus'a refusarii erá o resoluçione momentana. Ea erá atátu de palida, atátu de atacata, atátu de nefericita, încátu énsasi duces'a o comparamiá.

Paulina plecá acasa — acasa la Ulrich si Rossanna, si remase peste iérna în Speckhaven, cá si când iérasi ar fi fost Polly Mason, si tóta marirea, avuçi'a si splendórea ar fi fost numai unu visu.

În aprilu veni Sir Hugo dupa ea, si lumea nu vedú înca nici o schimbare.

Si si Marquisul de Heatherland iérasi paşi în societate prima óra dupa atátia ani; amorul càtra Paulina îl tinea strinsu legatu.

Elu o peçi a dóu'a óra, si fu — primitu.

Paulina îl respectá si-lu pretiuia si erá superba si ambiçiósa.

— Eu îti voiu fi soçiá credinciósa, — ÷icea ea simplu, — care te va iubi cu timpu.

Elu nu poçtiá mai multu si-i sarutá cu multu-mire mân'a-i micutiá.

Si asiá erá Paulina logodita cu Marquisul de Heatherland.

(Va urmá.)

Calindarul septemănei.

Dumin.	18	30	G. 5 aj. c. ma Maria Eg. s. p. Ciril.
Luni	19	31	ss. mm. Crisant, Daria, Claudiu, Ilaria.
Marti	20	1	pp. ucisi în mon. Savei, s. Alecsandra.
Mercuri	21	2	cc. pp. Iacov, Viril, s. m. Filimon.
Joi	22	3	s. st. m. Vasiliu, s. m. Calinica.
Vineri	23	4	s. m. Nicon, c. p. Georgiu N.
Samb.	24	5	cc. pp. Zaharie, Artemiu, Martin.

Alecsiile.

— Datine si credințe române. —

E'n faptul deminetii al zilei 17/29 din lun'a lui Martie.

Sute si mii de focurele se vedu ardiendu prin pometele Românilor : unele de paie, ier altele de frunzie si totu felul de greblaturi de pe ntrég'a fația a gradinelor ; unele în flacari, ier altele respândindu unu fumu greoiu si nadasitoru.

Înca n'a apucatu a trece o ora dela atitierea acestor focurele si ieta ca pometele si casele de-abia se mai potu vedé de multimea fumului, care s'a întinsu peste întregu satul cá o negura de cele tomnatic.

Si ore de ce facu Români aceste focurele? . . . Cari se fia ore scopul si nsemnati'a lor? . . .

Iéca n'trebări, la cari sirele urmatore ni vor dá unu respunsu destulu de esactu.

Astadi e „Alecsii“. Diu'a în care, dupa credinti'a poporului românu, tóte insectele, tóte amfibiile si reptilele se mișca si iesu de prin culcusiturile si ascundisiturile lor de peste ierna la lumina, la radiile sórelui de primavéra. Români credinciosi datinelor si credintielor apucate, cum spunu ei, dela betrâni, facu în acést'a zi în fia-care anu asemenea focurele, pentru cá se preîntimpine pe tóte *gujuliile, jivinele séu jiganiile*, pe toti *gândacii*¹⁾ si alte vietati maruntiele, stricacióse atátu pometelor si semenaturilor, câtu si vitelor si ómenilor ; se mai stirpésca, déca nu tocmá pe tóte, apoi macar o parte dintr'ênsele.

Iéca scopul acestor focurele din deminétia st. Alecsiu, séu Alecsii!

Români credu cá prin fumul acestor focurele mare parte de insecte, amfibii si reptilii isi afla sfirșitul asiá-si la ivirea lor pe suprafația paméntului. Înca n'au apucatu bine a vedé lumina si ierasi trebuie se dispara în lumea întunericului, de unde n'au se se mai întórca „cátu e Prutul si paméntul!“

Credu mai departe cá facéndu aceste focurele, pomii peste véra sânt mai roditori, mai manosi, decâtu atunci când nu le-arú face.²⁾

Dar Români n'au numai aceste datine si credințe în diu'a de Alecsii, ci ei mai au înca si altele.

Asiá spunu unii, cá în acést'a zi nu numai cá nu e bine se vorbesci, dar nici macar se amintesci despre

¹⁾ Sub „gujulii“ întielegu Români din Bucovin'a totu felul de insecte. Sub „jivine“, „jigani“ séu si „gânganii“ întielegu ei pe sierpi, solomísdre, napârci, sióperle, bróșce, siórci etc. Iéra „gândacul“ e unu terminu tehnicu popularu, care corespunde încátva germanescului „Käfer.“

²⁾ Datin'a si credinti'a Românilor din mai multe sate din Bucovin'a.

sierpi si alte jivine urite, cáci celu ce rostescé numele acestora, peste véra va avé fórte multe neplaceri din partea lor, le va vedé pré de multe ori, séu potu chiar se-l si mușce.³⁾

Dreptu aceea, cá se nu se apropie nici un'a din aceste jivini si gujulii, înse mai alesu sierpii, de case, de vite si de ómeni, îndatinéza Români în deminétia acestei zile de-a afumá grajdurile, vitele si pe sine cu diferite petice si cotrentie, apoi cu busuiocu, tamâie si alte obiecte, crediéndu, cá în urm'a acestei fapte, nimica nu se póte apropiá de case, de ómeni si de vitele acestora, nimica nu póte se le strice séu se le mușce.⁴⁾

Asemene se dice, cá pe la Alecsii deminétia e fórte bine se încunjure unu copilu micu în pelea gola de trei ori cas'a c'unu lantiu, cáci atunci de cas'a, care ntr'acestu chipu se n'cunjura, peste tóta vér'a nici unu reu nu póte se se apropie.⁵⁾

Diu'a de Alecsii e mai departe, dupa credinti'a poporului, aceea în care ar trebui se n'cépa atâtai-si data a cântá bróșcele. De n'cepu bróșcele a cântá mai nainte de acést'a zi, atunci se crede cá primavér'a va fi lunga si rea, cá vor mai urmá înca zile reci si viforóse, ier déca începu ele din acést'a zi a cântá, atunci e semnu cá vor urmá zile calduróse, cá nu va fi mai multu frigu, n'are se mai ninga nici se n'ghiatie.⁶⁾

Fiindu cá, dupa cum am vedutu si mai sus, în diu'a de Alecsii, esista credinti'a cá tóte insectele iesu din ascundisiturile lor de peste ierna, de-aceea Români, cari se ocupa cu albinaritul, cari au prisac'a lor, scotu în acést'a zi stupii cu albinele.⁷⁾

În fine diu'a de „Alecsii“ e pentru poporul românu si o zi de serbatore. Cea mai mare parte de Români nu lucréza în acést'a zi, dar mai cu séma femeile *nu ambla nici de felu cu acul*. Si de-aceea o serbéza Români, cáci se crede, cá apoi peste véra nu vor fi mușcati de sierpi, siórcii nu vor stricá pânele, omidiele nu vor mánca curechiul si frunziile pomilor, în scurtu cá vor fi scutiti de multe neplaceri si neajunsuri.

S. FL. MARIANU.

Catastrofa dela Seghedin.

Timisióra 27 martie.

Gróznic'a esundare care nimici unul din cele mai împoporate orasie a tierii, si într'unu momentu când alte multe neajunsuri au apucatu în culme — este a buna séma ceva sfașiatoru de ánima, cáci sute de familie, mii de fiintie despoiate de multu pușinul cáștigatu cu truda si sudóre, astadi ratacescu prin stratele diferitelor orasie abiá cu câte unu vestmentu, amariti si cu urmele desperatiunii în fația.

Íntelnesci moșnegi cu peru cá néu'a, ei mergu sermanii întrebându de unicele mângaiieri a vietii lor, mergu cautându câte o fica séu unu fiu, despre care

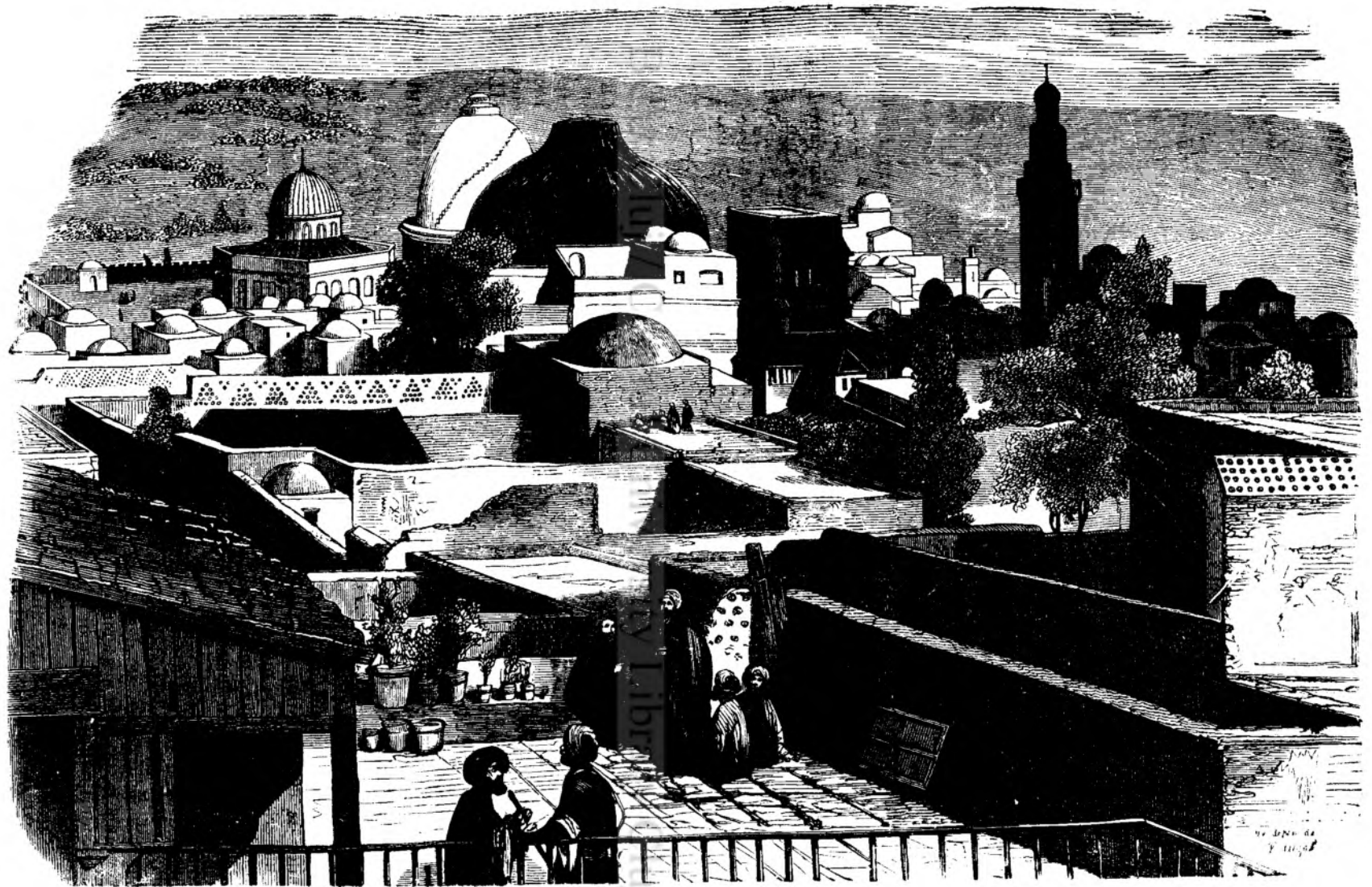
³⁾ Com. de Petru Ursul, cantoru biser. în Candreni si Vasile Ungurianu, tieranu din Iisiesci.

⁴⁾ Com. de Catriu'a Racolti'a si Sofi'a Fráncu, románce din Calafindesci, V. Ungurianu din Iisiesci si Ilie a lui Onofreiu Frundia, rezesiu rom, din Igesci.

⁵⁾ Com. de V. Ungurianu si I. O. Frundia.

⁶⁾ Credinti'a comuna în Bucovin'a.

⁷⁾ Déca înse prin apropiare se afla vre unu pálcu de ometu, apoi, pâna ce nu se topesce acést'a nu le scotu, cáci albinele zarindu-l si socotindu cá sânt flori sbóra de-adreptul la densusul si pindu-se pe ometu îndata întiepenescu si pieru.

Cabul, capital'a Afganistanului.

numai ruinele unei case, s'eu valurile furióse li-aru mai puté dóra spune, c'au muritu mai usioru, sciindu-i pe ei parinti iubiti si neputinciosi scapati de primejd'ia unei morti asiá grozave. Barbatii ísi cauta femeile, mamele bietii copilasii ímpraschiati, si iérasii copilasii s'guliti, plángu si-si striga mamele lor.

Nenorocirile s'unt asiá mari, mut'a lor desperatiune asiá s'fasiátóre, încátu mişca în lacrimi si pe celu mai ímpetrítu si egoístu. Si totusi la cáta nenorocire vedemu aici, întrebámu cá cum va fi acolo, unde peste orasiu si sate, holde si câmpii s'au estinsu murmurósele valori a unei mării nemarginite?

Tabloul înfioratoru; aspectu ce proscerne pe muritoru în pocaintia si-l face s'eu aduca a minte de puterea lui Dumnedíeu!

Este nespusu de durerósa simpl'a imaginare, ve asicuru ínse cá nespusa si durerósa este vederea astor fetie din care ese desperatiunea si pe care numai fratiésc'a iubire a orasienilor i retíne dela ultimul actu al desperatiunii.

Se scie cá pentru prevenirea pericolului soldatii reg. Cesareviciu esmisi au aretatu cea mai mare vrednicia, si apoi dupa ce elementul reeşi a rumpe ducéndu totu ce-i stá în cale, ei se purtara vitejesce, confrontádu pericolul pentru a scapá victimele nenorocite. Când anuncia telegrafu celu din urma fasu, aici erau deja comitete de ajutoru, diferitele reuniuni se ímpartíra în subcomitete, primindu pe toti nenorocitií la gar'a, de unde se ínlocou parte în casarma, hotele si multe case private.

Astfel când Maj. Sa regele întórse din Seghedin, cercetá mai tóte localitátile mai mari unde sermanii ínundati ísi aflara hrana si adapostu.

În suburbiul „Fabricu“ erá cu deosebire „Fabrikshof“-ul si „mielul albu“ unde se ímprovisase cea mai mare si practica cuina si în care damele elitei pregatiau si ímpartiau mâncare.

F'ia dísu cu onóre, cá déca „Reuniunile femeilor“ nu si-au cástígatú înca deplin'a recunoscintia a acelora, ce din principiu nu vréu s'eu recunósca, apoi cu ocaziunea asta ele au aretatu în celu mai nobilu si eclatantu modu, cá ce póte dinariul femeii în timpul lipsei, cá ce póte puçinetatea ei în ór'a grea a cercárii; când barbatul se íncrede în mintea si puterea lui, atunci femeí'a desvóltá energia, caritate si tóte virtutile ce coronéza femeiesce o adevérata femeia.

Recunoscú cá acelu zelu, iubirea nobila, abnegádu tóte acele multe resfatiári ce sórtea, rangul si posít'ia le dá acelor femei, mi-au stérnitu admirare si recunoscú si unu adáncu regretu, cáci mi-adusei aminte, cá între tóte acele Reuniunii de dame — represintatele naçionilor si confesiunilor din tíera — numai una nu erá, nu erá romána; si nici una dintre acele dne si dre cu nobletia sufletéscá, nu erá s'eu întinda cu mâna ajutóre bietului ínfurtunatu o sfaramatura de pâne.

Simtiam în ochi lacrimi si 'n ânima amarátiune la asta cugetare. Suvenirea me strepuse în acele díle când si aici între femeile nóstre se deşteptase dorul a posít'ede o „Reuniune“ care prin nensemnatul dinariu s'eu repareze unele scaderi culturale, si apoi în ór'a grea s'eu alíne suferintiele celor nenorociti.

Si s'a facutu, s'a si numitu „Reuniunea damelor române din Timisióra“. Ínsufletírea erá nemarginita, de acelu începutu micu se legá unu vítoru, o sperantia cu atáta mai mare.

Dar destinul, nu! este moral'a unei párti a ómenilor nostri de frunte, a distruge totu ce altii construe, a nimicí prin ori ce mesuri totu ce nu este facutu sub

firm'a si eghid'a lor. Astfel când avea s'eu se ínvínga greutátile începutului, se ivira condeie cari de cari mai veninóse, condeie perfectiúnate nu în ímbelsíugare, ci de acele ce trebuiau mai bine s'eu apretíeze graç'ia, ce íese dintr'unu fondu a carui menire erá şcol'a — si caritatea.

Cu aste gânduri repedi si fulgeróse urmarisem tóta activitatea damelor în cursu de optu díle, admirádu în tacere si fiindu pré obligata cu stima, pentru tóte cele ce facura pentru acele sute si sute de ínundati.

Ínse negreşitu ce m'a atinsu mai adéncu, ce a fost modelu de iubire si sacrificiu, am vedítu în sal'a oficiósa a comunei israelite, unde dí de dí pâna la o suta de persóne, fára distingere de naçione si confesiune, ísi caçetau victul si cele mai necesare vestiminte.

Si tóte aste din contribuíri marínimóse, facute parte în natura, parte iérasii gata a-le ímpartí.

Recunoscú, cá dupa ce cercetasemu tóte celelalte localitáti, asistádu la mai multe prándiuri si cine ce se dadeau, cá íntrádu în sal'a comunei israelite, gasii nu mese íntinse pentru sermani nenorociti, ci unu table hote, unde credeai cá are s'eu soséscá o societate, o societate mare si eleganta.

Si ordinea asta, gustul frumosului si-a curatiéi ce esprimá íntréga ast'a arangiere dí pe dí de trei ori, este condusa dela începutu numai si numai de puçine dame, cari de si straine, prin faptul maretíu si marínimosu, merita a le cunósce si noi, si-a le dá tributul stímei si-a consideratiunii. S'unt nobilele dame, modestele femeii ce numai din umanitate, caritate luara iniçia v'a generósa a íntinde usíurintia, a ameliorá sórtea tristilor, a consolá sufletele desperate, a mângaiá cu fapta si vorba, s'unt domnişiór'a Eugenia Katscher, dómn'a Nanetta Rosenberg nasc. Mercade, si tiner'a-i fiica dr'a Iosefa Rosenberg.

Sacrificarea — si pe lánge asta modest'ia cu care ísi conducú greú'a misiune, le índreptatíesce a fi în consciintia cu tóta convingerea, cá ce-au facutu ele, au fost dovéda de ânime nobile, de caracteru umanu si apoi de cea mai frumoşa virtute a femeii.

EMILIA LUNGU.

Capital'a Afganistanului.

De când cu resboiul engleso-afghanistan díuáriele, între ele si noi, au publicatu multe amenuntími despre acea provincia interesanta din Asia.

Bietul Emir Şir Ali nu mai este, elu a muritu, dar resboiul începutu de dónsul cu atáta índeretnicia nici acuma n'a încetatu înca.

Englesii totu anuncia, cá au nimicitu pe afghani, cu tóte aceste ínse, fiul lui Şir Ali, Jacub chan, stá si acuma în fruntea unei armate puternice si lupta în continuu cu englesii.

În asemenea ímpregiurári, este cu atátu mai interesantu s'eu cunóschemu poporul acela, care resiste cu atáta taría englesilor puternici.

Din îndemnul acesta publicámu în nr. presinte ilustratiunea ce represinta capital'a Afganistanului.

Durere, avemu puçine notiuni despre acestu orasiu. Totu ce scimu este, cá are vr'o 60—80,000 de locuitori. Edificiile cele mai frumoşe s'unt ale emirului, care posede o multime de palate; în fia-care din acele siede cáte unu fiu s'eu ginere a lui.

Dar adi tóte gelescu, cáci locuitorii lor au fugitu, sgomotul armelor a ocupatu locul linisei fericite.

Cronic'a lunei.

Diet'a a desbatutu ȝilele trecute proiectul de lege pentru înarticulara tratatului din Berlin. Cu asta ocasiune, dupa tacere de mai multi ani, a luat cu-vântul si dl deputatu *George Ioanoviču*, ocupându-se pe largu de ocupațiunea Bosniei si Hertiegovinei, pe care o condamna, căci în locu de-a merge sè facemu ordine în alta țiera, erá mai bine sè fimu remasu acasa, crutiându sângele si banii țierii pentru alte timpuri; imputernicirea fu mare onóre din partea puterilor, dar ea slabese imperiul, căci venitele provinciei nóue nu sânt de ajunsu pantru acoperirea speselor. A vorbitu si *Polit*, ascultatu cu cea mai mare atențiune. (Cum n'avemu si noi unu *Polit*?) Elu combatu tratatul din Berlin, căci mandatul datu de acela Austro-Ungariei e funestu pentru Ungaria si elementul ungurescu; acelu tratatu a încurecatu si mai tare cestiunile în orientu; cu tratatul dela Berlin nimene nu e multiamitu, nici afara nici în monarchia, si totusi guvernul l'a executatu; acést'a e eludarea parlamentarismului. Dar prin ocupațiune nu se va ajunge rezultatul doritu, căci popórelé de pe peninsul'a balcanica se vor eliberá. În politic'a esterna Austria e silita sè mérga mâna 'n mâna cu Rusia, si pentru asta are necesitate de spriginul elementului slavu. — Desbaterile se încheiara joi si majoritatea de 54 voturi s'a primitu înarticulara acelu tratatu. Îndemnitata ceruta de ministrul de financie pe lun'a lui aprile a votatu. — Proiectul de lege pentru întroducere limbei unguresci se va debate înca înainte de Pasci.

Nihilistii în Rusia a devinu totu mai înspaimântatori. De curéndu ierasi erá sè le cada o jertfa, si înca chiar sieful poliției, generalul Drentelen. La 25 l. c. unu calaretiu a împuşcatu în trasur'a în care se aflá generalul, dar nu l'a nimeritu. Calaretiul a scapatu.

În cas'a de sus a Engliterei s'au facutu desbateri fórté violente din incidentul, că englesii au fost batuti de zulusi. Opsițiunea, acusându guvernul, că a începutu resboiul acesta nepregatitu, a propusu unu votu de blamu, înse acesta a fost respinsu cu 156 voturi în contra a 61.

În senatul Franciei s'a facutu propunere pentru conchiama unui congressu, care sè decreteze readucerea corpurilor leguítóre din Versailles la Paris.

Apelat'a lui Pasanante înca nici în finea lui martisioru nu se va pune la ordinea ȝilei. Condamnatul nu spera multu, căci dupa parerea sa curtea de casațiune e compusa din niște reacționari.

Camer'a comunelor englesa a discutatú în septemân'a trecuta resoluțiunea dlui Courtney privitóre la drepturile femeilor. Desbaterea a fost fórté lunga. Combatuta de guvern, de conservatori, si chiar de câti-va membri ai partidei liberale, resoluțiunea dlui Courtney a fost respinsa cu 232 voturi în contra 103.

O princesa nihilista. Dupa cum ni spune ȝiarul de Petersburg „*Nowaie Wremia*“ cu prilejul arestárilor facute ȝilele trecute în Chiew s'a aruncatu în închisóre si o tinera veduva, princes'a Demidova.

Literatura si arti

„**Ciárd'a alba.**“ Sub titlul acesta va aparé la Brasiovu o narațiune poetica în 5 cânturi, de dl Theocar Alexandru. Autorul descrie pust'a, asemenându-o cu muntii Transilvaniei.

Fr. Liszt a datu unu concertu mercuri sér'a în salele redutei în folosul nenorocitorilor dela Seghedin. Succesul a fost mare, dar totusi a remasu si locuri góle.

Studentii români din Brasiovu au represintatu de curéndu o piesa teatrala întitulata: „*Macaveii*“ séu „*Luarea Ierusalimului*“, melodrama în 4 acte, tradusa de I. N. S. Tinerii diletanti au interpretatu cu succesu rolurile lor.

Flori de primavéra. Sub acestu titlu dl Iuliu I. Roșca a începutu a scóte de sub tiparu o serie de poeme. Prim'a brosiura contine poem'a: „*Dora si Florin.*“

La Táborzky si Parseh în Budapesta a aparutu: *Cântecele poporale din pies'a „Agnes asszony“* de Lukácsy Sándor, pretiul 1 fl.

Ce e nou ?

Maj. Sa regin'a a sositu acasa la Viena în 26 l. c. si la gara a fost așteptata de Maj. Sa regele. Se ȝice, că regin'a va caletori în curéndu la Seghedin, spre a vedé urmele nenorocirii produse.

Moștenitorul de tronu Rudolf în vinerea trecuta a încheiatu conferința sa literara despre lupt'a dela Spicieren. Cercurile militare vorbescu cu multa admirațiune despre cunoscintiele sale pe terenul sciintielor militare.

Înaltímea Sa Regala principele Carol a trimisu pentru ajutorarea nenorocitorilor dela Seghedin 2000 de franci.

Esc. Sa Mirou Romanul a îndreptatu unu cerculariu cátra tóte oficiile protopresbiteriale din archidieces'a sa, invitându-le sè îndemne poporul d'a contribuí în favorul nenorocitorilor dela Seghedin.

Regin'a Engliterei a plecatu în caletori'a sa spre Itali'a. La 26 l. c. a sositu la Paris. Ea caletoresce incognito.

Din Seraievo primimu urmatórele șire: „Si în Seraievo, capital'a Bosniei, se facu pregatiri pentru serbarea iubileului cununiei de argintu a Maj. Lor. Represintantii magistratului de aici au decisu în ȝilele trecute tramiterea unei deputațiuni de patru membrii la Viena. Conducatorul deputațiuni e primarul orasiului Mustai Beg Fazli Pasia, (mohamedan.) Si alte orasie din Bosni'a, precum Dolni-Tuzla, Baniauca etc. facu pregatiri d'a luá parte prin deputațiuni.“

O cununia splendida s'a celebratu mart'a trecuta sér'a la 6 óre în biseric'a universității. Dsióra Eugenia Stupa, fic'a cunoscutului cetatanu si farmacistu român, dl George Stupa, s'a cununatu cu dl George Kriegner, asemene farmacistu si acuma companistu al dlui Stupa. La actul acesta a asistatu unu publicu numerosu si alesu.

Respunsu la petițiunea din Maramuresiu. Mai multi deputati magiari, sub impresiunea petițiunii Românilor din Maramuresiu pentru întroducerea limbei unguresci în șcólele poporale, au trimisu o depesia de felicitare — vice-comitelui Mihálka. Dl vice-comite a si grabitu sè o comunice subscrítorilor petițiunii, accentuându de dóue ori, că dsa a fost urzitorul acelei petițiuni, par că s'ar teme, că nu va primí meritat'a — recunoscintia.

Nordenschild este numele capului unei espedițiuni rusesci ce se afla dusa în regiunile misterióse ale Polului de Nord. De câte-va vreme nu se mai sciá nimicu de acestu îndrasnetiu caletoru. De curéndu, prin niște Eschimo si ce locuescu acele regiuni desmoștenite, s'a aflatu că acésta espedițiune este blocata de ghiatiuri lângá capul Estu. Acum se face unu vaporu de feru, care în lun'a lui juniu va porní prin ismul de Suez spre a se duce înainte ei, si a-i da ajutoréle de care negreșitu că va avé trebuintia în situațiunea periculósa în care se afla.

Heliografu. Nu e astadi resboiu care sè nu dea nascere la vr'o invențiune ingeniósa. Astfel în Afganistan Englesii corespundu între corpurile de armata print'r'unu mijlocu fôrte simplu si fôrte usioru de întrebuintiatu în tierile cu sóre cá Orientul. Fia-care își aduce aminte, cá în copilaria s'a petrecutu a orbi pe trecetori cu o mica oglinda, care dà direct radiële sórelui; iéta heliografu. Oglindile de cari se servescu Englesii, sânt înse mai puternice si mai puçin rudimentare. Cu ajutorul acelu aparatu, si cu întreruperi mai multu séu mai puçin lungi, reproducu semnele alfabetului telegraficu Morse.

Vinul de portocale. În unele tieri bântuite de filoxera mai cu séma la Valentia, în Spania, s'a ivitu idei'a a se fabricá vinul din portocale. Chiar s'au produsu 4 calitáti diferite de vinu, si una din ele este escelenta, de si puçin acra. Se afla în elu 15 la suta alcool.

Conservarea alimentelor. Dr. Campbell Morfitt din New-York a aplicatu de curéndu cu succesu gelatin'a pentru conservarea ori carui alimentu ce póte fermentá. Laptele, carnea, fruncele sânt conservate mai multe luni fâra cea mai mica urma de descompunere.

O invasiune înfricosiata ne amenintia de càtra Paris. În mod'a de primavéra începe a se reivi crinolinel. De ocamdata înca e fôrte modestu, dar pâna la tótna de siguru va cresce.

Unu nou advocatu român. Dl Mihaiu Veliciu, din comitatul Arad, a facutu în septemân'a trecuta censura advocatála cu succesu escelentu, în câtu ênsu si presiedintele îl felicitá. Cu bucuria îl felicitámu si noi!

Sciri scurte. Alergari de cai în Bucuresci se vor face dóue în anul acesta, un'a la 1 jun. st. n., alt'a la tótna. — **Nathan Scharlé**, carele dupa ce furase 6600 franci la Bucuresci, s'a asediatu în Buda-pesta, unde trai domnesce, fu prinsu la intervenirea poliției române. — **Unu principe rusescu**, Sergei Galiczin Michailovicu, a muritu de fóme în Odessa. — **Deficitul** esposițiunii universale din Paris se urca 25 milióne franci. — **În Viena** se iau mesuri energióse în contra usurarilor, unii au fost dati afara.

Suvenirea mortilor.

Sava Popovicu Barcianu, administratoru protopresbiterialu în Reșinari, a repausatu la 12/24 martie, în etate de 65 ani, si în al 40-le al carierei sale preotiesci. Pe repausatul, unu barbatu binemeritatu, îl plângu: soçi'a sa Stanca nasc. Cioranu, fiii Daniil dr. si profesoru seminarialu, Sabinu studentu, si fratînii Servianu jude la tabl'a reg. în Muresiu-Osiorheiu si Ana ved. Ioanu Brote.

Ana Petra, mam'a dlui N. Petra-Petrescu, am-ploiatu de banca în Sibiiu, a repausatu la 12/24 l. c. în etate de 62 ani, în comun'a Ibanesci lângá Reghinul sasescu.

Ghicitura.

— De V. Regina Radneanu. —

Isolându de càtra mine
Silabiór'a din finitu,
Poft'a de-a mánca îți vine,
Déca bine m'ai gatitu;

Domnii nu potu cá sè fia
Nici o çia, eu lipsindu,
Iér la simpl'a tierania,
Me vedi numai când si când.

Cea din urma silabióra
E puternicu elementu,
Mai alesu când salta, sbóra
Pe aripe iuti de vèntu.
Navigantele convine
Cu elu fôrte-adesse ori,
Si îl face sè suspine,
Si sè simtía grei fiori.

Tóte aste silabióre
De le puni într'unu cuvèntu,
Aducu çile 'ncá tatóre,
Aducu jocuri, hore, cântu.
Ori si cine nu oftéza,
Dar junimea mai vèrtos,
Câci ea dela min' speréza
Viitoru multu mai frumosu.

Terminul de deslegare e 9 aprilie. Se va sorti si acuma o carte.

Deslegarea ghiciturei matematice din nr. 15:
A. este de 56 ani, B. de 42.

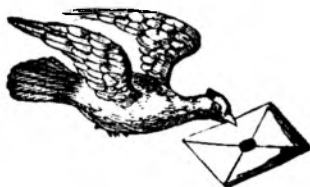
Când A. fost de 42 ani — înainte de ast'a cu 14 ani — B. a fost de 28 ani, adeca a avutu jumetatea anilor (56) de acuma ai lui A.

Când B. va fi de 56 ani, de câti este A. acuma, acesta va fi de 70 ani. Iér $70 + 56 = 126$.

Bine au deslegat'o dómnele si domnisiórele:
Amalia Popescu, Livia Bogdanu, Silvia Papp, Maria Frentiu, Maria Cheresi, si dnii: Alexandru Mihailovicu, Simeon Dragomiru, Petru Valea, Const. Stefanescu.

Premiul l'a câstigatu dl Simeon Dragomiru în Orastia.

Post'a Redacțiunii.

Dlui G. Z. in Putna. Primitu-ati nrul reclamatu?

Dsiórei E. C. in Mosnitia. S'au tramisu. Credemu, cá le-ati primitu.

Câte riuri. Unde au ramasu consideratiunile estetice?

Batutu sum eu. Pré multu bombastu, si limba fortiata.

Remâni la tonul naivu poporalu!

Paris. Câtu mai eurèndu, si nesmintitu înca în postu.

Dlui M. in Seralevo. Da, dtale au fost adressate. Vom primí cu bucuria, si așteptámu.

Dnei M. B. in F. A sositu tocmai la încheierea acestui numeru.

Apropiându-se finea treiluniului jan. — mart., rogâmu pe aceia ale càror abonamente vor es-pirá, sè binevoiésca a le rennoi de timpuriu! În treiluniul acesta amu datu mai multe suplente, ma — de si n'amu promis — auneori amu ilustratu si nrul de joi. În vítoru asemenea vom dá din când în când suplente; si numai dela spriginul publicului va atèrná, cá si nrul de joi sè contîna totu-de-una câte o cóla întréga.

Proprietaru, redactoru respundetoru si editoru: IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Budapest'a. 1879. Boulevard-Museu nr. 10.